

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A diákok

nemzetközi szövetsége most tartotta kongresszusát Prágában, amelyen az utódállamok diáksága is képviseltette magát. Magyar kisebbségi szempontból is érdekel bennünket az, ami a kongresszuson történt. Az történt ugyanis, hogy a magyarországi diákok jelentésük kapcsán felemlítették, hogy a romániai magyar diákok nincsenek abban a helyzetben, hogy anyanyelvükön tanuljanak, mert az iskolák legnagyobb részét nacionalizálták. A román diákok megbízottja nyomban adatokkal válaszolt és visszautasította a vádat, hogy Romániában anemzeti kisebbségek tanulói nem tanulhatnak anyanyelvükön. Kijelentette, hogy a magyar uralom alatt hárommillió románnak nem volt egyetlen állami román elemi iskolája. A román uralom alatt élő magyar kisebbségnek ezzel szemben 1669 elemi iskolája van, amelyek közül az állam 562-öt alapított. Van a magyarságnak ezenkívül negyven liceuma, amelyekből hetet létesített az állam, tizenkilenc normáliskolája, tizenöt felsőkereskedelmi iskolája, ezekből öt állami és tizenegy ipariskolája. A román imperium átvétele óta a magyarságnak 445 iskolával van többje, mint a háború előtt. Ezekből az következik, hogy a romániai nemzeti kisebbségek a legnagyobb szabadságot élvezik az oktatásügy terén. Ennyit mondott a román diákok képviselője és a kongresszus álméltóan vette tudomásul, hogy a nemzeti kisebbségeknek Romániában milyen fenséges tanszabadságuk van és érthetetlen volt előtte, hogy a kisebbségek — magyarok, svábok, szászok egyaránt — ennek dacára is panaszkodnak. És valóban csodálatos volna a panasz, hogyha a magyaroknak tényleg annyi magyar iskolájuk volna. Csak hogy ezeket a statisztikai adatokat a kisebbségek már annyit és annyiszor cáfolták, hogy hitelességük erősen kétséges. Azok részére, akik a cáfolatok alaposágában kételkednek, hivatkozunk csupán a temesvári iskolai adottságokra. Ha a magyarságnak tényleg negyven liceuma volna Romániában, úgy Temesvárnak legalább öt magyar liceummal kellene rendelkeznie. Ezzel szemben tényleg egyetlen magyar liceum nincs a bán-sági emporiumban. Papiroson bizonyára magyarként szerepel a piaristagimnázium, ahol a tanítás kizárólag románul folyik, papiroson — de csupán papiroson — létezik a reál-gimnázium magyar tagozata is. A magyar liceumok temesvári tagozata a romanizált piaristagimnáziummal és a német reál-gimnáziummal le is zárult. Hát hol van az a rengeteg magyar iskola? Bizonyára titokban működnek. Annýra titokban, hogy senki nem is tud róluk az iskolastatisztika összeállítását kivéve. A magyarság loyális. Elfogadja alapul azt a hivatalos statisztikát, melyet a prágai diákkongresszuson előterjesztettek. Nem akar sem többet, sem kevesebbet. Pont annyit, amennyit a statisztika magyar iskolákként feltüntetett

A rekvirált lakások bejelentendők

Előfutárja a rekvirálások megszüntetésének

Temesvár, augusztus 29.

A vegyes rekviráló bizottság felhívja mindazokat a háztulajdonosokat, akiknek házában 1923. október 1-től 1926. június 25-ig terjedő időben szobákat, vagy lakásokat rekviráltak katonatisztek, vagy állami hivatalnokok részére, erről a vegyes rekviráló bizottságnál (hadkiegészítő parancsnokság) szombat és hétfő kivételével bármely hétköznapon délután négy és öt óra között 1926. szeptember 10-ig jelentést tegyenek. Bejelentendők a következő adatok: 1. Uta és házszám. 2. a tulajdonos neve és foglalkozása, 3. a rekvirált helyiségek száma, 4. amennyiben a tulajdonos a házában lakik, az általa birt helyiségek száma, 5. a tulajdonos családtagjainak száma, 6. a rekvirált

helyiségekben lakók foglalkozása és neve, 7. ezek családtagjainak száma, 8. hány szobát használnak ezek, 9. hány lakó van a házában összesen.

A felhívás nem indokolja, hogy miért van szükség ezen adatokra, de nem lehetetlen, hogy azokat a rekvirálásokat, melyek már évek óta tartanak, vagy pedig azokat, ahol a családtagok nagy száma azt méltányossá teszi, kivonják a rekvirálás alól. Bizonyára összefüggés van a lejáróban levő lakbérleti törvény esetleges meghosszabbítása és ezen statisztikai adatok beszerzése között. Hinni szeretnők, hogy az új lakbérleti törvény meghozatalával megszüntetik a rekvirálásokat is és ennek előfutárja a vegyes rekviráló bizottság mostani felhívása.

A balkáni béke fentartása a bolgár kormány célja a válaszjegyzék szerint

Szófia, augusztus 28.

A bolgár kormány tegnap nyújtotta át válaszjegyzékét Jugoszlávia, Románia és Görögország képviselőinek. A jegyzék tartalmát majd csak akkor hozzák nyilvánosságra, amikor az az érdekelt három ország kormányainak kezében lesz. Információink szerint a jegyzék igen barátságos hangon van szerkesztve. A bolgár kormány biztosítja a szomszédos államokat, hogy Bulgária a balkáni békét fentartani óhajtja. Reméli, hogy a konfliktus a Népszövetség beavatkozása nélkül is megoldást nyerhet. Bulgária mindenkor kész magát a döntőbírósi eljárásnak alávetni. A bolgár hadügyminiszter napi-parancsot adott ki, amelyben a határőrségeket felszólítja, hogy

biztosítsák a demarkációs vonal sértetlenségét és akadályozzák meg, hogy gyanus elemek a határhoz közel menjenek. A hadügyminiszter egyben felhívást intézett valamennyi bolgár állampolgárhoz, hogy az állam magasabbrendű érdekeire való tekintettel támogassák a hadsereget az országhatár őrzésében, mert ezt az ország vitális érdeke így kívánja.

Bukarestből érkezett jelentés szerint a bolgár kormány válaszjegyzéke még nem jutott el Bukarestbe. A jegyzéket külön futár vitte el Szinájába, ahol azzal a ma tartandó minisztertanács foglalkozni. A bolgár jegyzékre adandó választ csak a jugoszláv és görög kormányokkal történt eszmecseré alapján fogják megadni.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2'52'5, Párisban 16'45

Temesvári magánárfolyamok 1926 augusztus 29-én reggel

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet középkereskedésben.

Angol font: 0994'00 - 0995'00 - 0985, dollár: 203'50 - 204'00 - 204'05, dinár: 3'63 külföldi, 3'57 belöldi 3'56 effect, hollandi forint: 82'40 - 82'00 - 80'00, francia frank: 5'94 - 5'91 - 5'70, olasz líra: 6'69 - 6'66 - 7'00, cseh korona: 6'06 - 6'09 - 5'70, osztrák silling: 28'9 - 28'80 - 29'00, német márka: 48'70 - 48'50 - 48'00, magyar korona: 352 - 345 - 340, svájci frank: 39'50 - 39'60 - 39'00.

Terményárak:

Buza 810, árpa 480, rozs 500, zab 520, tengeri 545 métermázsánként ab feladóállomás.

Ujra támadnak

a riffek és megverték a spanyolokat
Páris, augusztus 28.

Fezből jött távirati jelentés szerint a spanyol szakaszon véres összeütközésekre került a sor. A bennszülöttek tegnap éjjel a falvakban megtámadták a spanyol helyőrséget és annak tagjait felkoncolták. Szesznan egész helyőrsége mozgósítva lett és élkeseredett harc fejlődött ki a spanyolok és a bennszülöttek között. A riffek nagyszerűen vannak felfegyverezve. A spanyolok közel száz halott hátrahagyásával megkezdték a visszavonulást. A riffek éjjelkor már csak nyolc kilométernyire állottak Szeszuanától.

Bonyodalmat okoz Spanyolország kilépési szándéka a Népszövetségből

London, augusztus 28.

A Daily Telegraph írja: Spanyolországnak a tangeri kérdésben Angliához intézett jegyzéke meghívást tartalmaz konferenciára, melyet szeptember elsején a Népszövetség ülése előtt Genfben tartanának meg. A meghívást megküldték mindazoknak a hatalmaknak, amelyek az algezirászi egyezményt aláírták, tehát Hollandiának, Belgiumnak és Portugáliának is. Ezeknek a kisállamoknak a meghívása Londont és Páriszt váratlanul érte. Hírlik, hogy a Vatikán minden befolyásával arra igyekszik Spanyolországot rávenni, hogy Genfben ne okozzon bonyodalmat és ne lépjen ki a Népszövetségből.

Mérgezéssel vádolta

urnőjét egy cseléd lány

Temesvár, augusztus 29.

Egy temesvári uriaszony — magassabrangú igazságügyi tisztviselőnek a felesége — tegnap hirtelen elküldte a cselédjét és egyúttal becsületsértő kifejezések miatt feljelentést tett ellene. Az ügynek érdekes előzménye van.

A cseléd, aki különben hosszabb ideje volt már a háznál és mindenkor igen rendesen viselkedett, tegnap reggel panaszkodott az urnőjének, hogy igen erős fejfájása van. A jószívű urnő erre kijelentette, hogy ad neki fejfájás elleni port, amelyet maga is használni szokott. A cseléd a port be is vette, de pár pillanat múlva éktelenül ordítani kezdett:

— Megmérgezett! Bestia! Meg akar gyilkolni!

Leszaladt az utcára és ott is folytatta a kiabálást. Azonnal orvoshoz is ment és megvizsgáltatta magát. Kiderült, hogy mérgezésről sincsen szó, csak egy kicsit csipe a lánynak a nyelvét és a torkát a fejfájás elleni por. A lány jobban is lett, ijedtsége, rémülete is elmúlt és szépen visszament szolgálati helyére. Az asszony azonban kijelentette, hogy a történet után többé nem tűri a házában. Kiadta a könyvét és kifizette két hétre járó bérét s aztán megverte ellene a feljelentést.

Szegedi magyarok honalapítása a Bánságban

Magyarszentmárton alapításának kétszázadik évfordulója — Harcok feldúlták, árviz elpusztította, kolera megtizedelte lakóit, mindig újra talpra állottak

A bánsági magyarság erős vára

Magyarszentmárton, augusztus 29.

Fehérszini ennek a községnek a temploma. Fehérszini kívül-belül, mint az imádság, amely belőle az Egek Ura felé száll. Megállok a fehérszini magyarszentmártoni templom előtt és elnézek végig a nagyutcán jobbra-balra. És látva a házakat és azoknak építkezési módját, úgy képzelem, mintha Szeged valamelyik környékbeli falujában volnék. És amikor a magyarszentmártoni zömök termetű, a mezőgazdasági munka közben a nap-sugártól barnára pörkölt arcu magyarokat látom, csak megerősödik bennem a képzelet. És szinte énekelni szeretném:

Szeged híros város,
Tápéval határos,
Ott lakik a babám,
Kivel löszök páros.

Magyarszentmárton, amely mindenben Szeged vidékére emlékeztet, itt van a Bánságban, Romániában. Azonban az eredet szegedi. Kétszáz esztendő előtt megindult egy csomó szegedi meg szegedvidéki magyar, hogy a Bánságban új otthont teremtsen magának. Megindultak és a Bega mellett állapodtak meg és mert Szent Márton napjára érkeztek meg kitűzött céljukhoz, hát elhatározták, hogy az alapítandó új községet Szent Mártonról is nevezik el, de azzal a jelzővel, hogy a községet

magyarok alapították.

Igy keletkezett Magyarszentmárton. A magyar paraszt, aki idejött, Szeged táján, a szöke Tisza mentén, bucsut mondott a szülőföld röngének, de magával hozta ide a föld iránti szeretetét, buzgalmát, szorgalmát, hozzáértését, daloló jókedvét. És munka itt akadt bőven. A község határa, melyet a magyarszentmártoniak részére kimérték, részben moosaras lúp, részben erdő volt. A magyar szorgalom ebből izzadtságos, nehéz munkával termőföldet varázsolt. A vizet le kellett csapolni, az erdőt irtani kellett. Az eke hol talajvizben járt, hol kicsorbult fáknak a földben maradt gyökereiben. És lám, milyen jó volt, hogy a szegedi magyar elhozta ide a maga daloló jókedvét. A keserves munka között vidám nótával vigasztalta magát és mindjárt könnyebben ment minden. A sok verejték nem hullott hiába. A határ termőfölddé változott, amely dusan fizetett a kinló-

dásért. A becsületes munkán Isten áldása volt és Magyarszentmárton községe gyarapodott, fejlődött, visszamaradt szilárdan magyarnak.

A magyarszentmártoni magyar gyermek hiven megőrizte az anyatejjel magába szívott magyar nyelvet és mikor felnőtt, megtanította arra a maga gyermekeit, akik azt ismét tovább adták az utánuk következő ivadékoknak. Magyarul imádkoztak mindenhol. Istenük-höz, aki mindenkor megadta nekik a malasztot, hogy erősek maradassanak magyarságukban. Így van ez, hogy Magyarszentmárton az öt környező más nyelvek tengerében — amiben kivétel csak a szomszédos Ótelek — mindvégig a mai napig megmaradt szintiszta magyar községnek.

Voltak Magyarszentmártonnak keserves napjai is. 1848-ban a szerbek megtámadták, kirabolták és lakóinak messzire kellett menekülniök. Szerteszéledtek az ország különböző részeibe, de miként a tél elmúltával az éneklő madarak, a vihar után ők is

visszatértek fészükbe.

Aztán jött 1861-ben az óriási árviz, amely az egész községet szinte elsöpörte a föld színéről. Azonban a víz lefolyt, de a magyarszentmártoniak vasakarata megmaradt és jó emberek szíves adományainak segítségével újra építette föl a községet. Alig heverték ki az ár-

Az impériumváltozás után

Magyarszentmárton lakóit lojalisan és Isten rendelkezése való megnyugvással férfias becsületességgel beletörődtek az új államalakulathoz. Hü polgárai az országnak, akik tisztességgel teljesítik kötelességeiket és ezzel szemben nem kívánnak mást, mint azt, hogy az alkotmányban biztosított jogaik: anyanyelvük eszoritatlan használatára az iskolában és a templomban, továbbá kulturális szabadságuk biztosítására.

Magyarszentmárton plébániáját néhai Csajághy Sándor csanádi püspök alapította 1856-ban és a plébánia ebben az évben

hetven esztendő.

A magyarszentmártoniak kétszer ünnepeltek egy évben: Szent István napján a kisbucsut és Szent Márton napján a nagybucsut. Mindkét napon nagy ünnepélyeket tartanak, de nem feledkeznek meg arról sem, hogy az Isten házában

rult. Amellett, hogy környékén különböző más nemzetiségű falvak voltak,

vizet, jött 1863-ban a kolera, amely a község lakóit megtizedelte. Minden házból sirtak és minden házból temettek. A sirdomboknak sokasága emelkedett a magyarszentmártoni temetőben és az új sirkerezték valóságos erdőt képeztek. Amde Isten nem hagyja el övét és a benne bizó magyarszentmártoniakat sem hagyta el. A förtelmes járvány elmúlt és a megmaradt élők áldozva a holtak emlékének tovább dolgoztak a község boldogulásán. Aztán jött

a nagy világháború.

Mikor 1914-ben elrendelték a mozgósítást, Magyarszentmárton férfivirágja bevonult a harcba és utánuk minden esztendőben sűrűn vonultak be az újabb harcok. A háború végével hazatért egy csomó magyarszentmártoni katona. Sokak ezek közül bénán, nyomorékan tértek meg. De mikor számbavették a hazajötteket, fájó szívvel állapították meg, hogy sok derék magyarszentmártoni férfi ott maradt a becsület mezején és esontjaik a különböző csatatereken kerültek sok más hőssel együtt az édes anyaföldre. Az elesett bátrakat megsiratták, megkönnyítették, aztán megint csak nekiláttak, hogy a község érdekeiért dolgozzanak.

hálát adjanak létükért és boldogulásukért a Mindenhatónak és a jövőre nézve támogatását és segítségét kérik. Régen a bucsuk napján még löversenyeket is tartottak, továbbá mezőgazdasági kiállításokat rendeztek és a legszebb állatok nevelőit, valamint a legizletesebb kenyér sütőit jutalomban részesítették. Ugyanakkor választották meg a legjobbiviseletű leányt bucsukirálynak és a legderékabb legényt bucsukirálynak, akiket szintén megjutalmaztak. Nem egyszer megtörtént, hogy az így kitüntetett fiatalokból később egy pár lett. A községben most

mozgalom indult meg,

hogy ezeket a régi szép hagyományos szokásokat felelevenítse.

A községben divó egyetértés és békés együttélés körül nagy érdelem van Csótó Nagy István plébánosnak. Csótó Nagy István, aki 1884-ben született Hódmezővá-

sárhelyen és a gimnáziumot Tatán Esztergomban, Budapesten folytatta, a hittudományt pedig a temesvári szemináriumban sajátította el, évek hosszú sora óta már Magyarszentmártonban, ahol mint káplán került és később miplébános is megmaradt. Fialtal-tetterővel vezetője, buzdítója, t-nácsadója népének, mely tisztelt és szereti a valósággal atyját lát benne. Sok munkája közben a plébános ráér arra is, hogy a szellemekkel foglalkozzék. Barátja könyvnek, melyet sokat és szer-tettel forgat. Azonkívül szíves vendéglátó és a magaszerkesztette h-moros étlapokban valósággal tréfa mesterének mutatkozik. Leg-utóbb névnapja alkalmából ebédet adott, melyen Tornyai Gyul-szenátor is megjelent. Az étrend-az ételek megszokott neveit ideiront-zárjelbe — a következő volt:

Műsor:

1. Mezei bömbölnök izzadmány harisnyakötővel. (Marhahusleves m-télt téstával.)
2. Forrázott marha csövekkel es-tornázva büszkeségben. (Marhahu-makarónival ribiszke mártásban.)
3. Zsirban megalázott dölyfös kény-ur megédesítve pilulákkal, megsava-nyítva ecetbuvárokka. (Pulykapeese-nye cseresznyekompóttal és savany-uborkával.)
4. Kővér paprikajancsi a parad-i esomban. (Töltött paprika.)
5. Piritott békarém kecskének ked-ves szallagokkal. (Kacsapecesnye ká-posztasalatával.)
6. Nemzeti nyelvingerlő szeletek (Turóslepény.)
7. Görögök, nézbörűek, turkesztán-beliek. (Dinnyék.)
8. Fekete leves fehér téglával. (Fe-kete kávé kokacukorral.)

Figyelem! Hogy mindezen rémség-el-betegséget ne okozzanak, közben min-dig szíverősítő cseppek szolgáljal-udítóul.

Borotvált ábrázattal

Csótó Nagy István,
vendéglős.

A vendégek nem győzték ezt a kedélyes vendéglőst áldani és ha valamiért megnehezelték a lakoma után, hát az csak az volt, hogy annyira jóllaktak, hogy a gyomruk egyhamar képtelen újabb bankettre.

Még egy másik vezetője van a községnek: Stifter Béla igazgatótanító és kántor. Somogyból való. A falu minden lakósa barátja. Mindenkit oktat nemesak addig, amíg hozzája iskolába jár, hanem azon túl is. A serdülő fiúk és lányok számára ismételt iskolát tart, a gazdák részére gazdasági előadásokat rendez, dalkört oktat, könyvtárt létesít.

Oláh József községi bíró, Deák Lajos, a Magyar Párt magyarszentmártoni tagozatának elnöke és egy csomó gazda jó példával járnak elől társaiknak. Így aztán nem is csuda, hogy Magyarszentmárton, dacára annak, hogy határa kicsiny, mégis egyik legvirágzóbb községe a Bánságnak.

Kubán Endre.

Miss Mary és én

Irtá: Balla Borisz

A fonott kosárszékéből, ahová szélesen besüppedtem, érzésem szerint valami ellenállhatatlan, elasztikus erő feszült neki testemnek; valami diadalmas, ifju mozgékonyság hasadt be idegeimbe és inaimba, amikor a szálloda jazz-bandje, a tizenhárom néger-boy a „Semnola“ foxtrotot kezdte el játszani.

Miss Mary Glenn összerézzenet, előrekapta fejét, amely a szünet alatt a karosszék párnájára hanyatlott vissza, és pupillái vigan, kérdőleg tágultak felém.

— Menjünk, — mondtam azon a meleg hangon és azzal a rövidséggel, amelyre Miss Marynek egy önfeledt szemlehunyása tegnap óta feljogosított.

A többiek már táncoltak. A mozdulatok elárulták, hogy a keringő

vérhullámok mindent, ami gát, fegyelem, átszakítottak és a konvenció csak arra a szerepre szorult, hogy szép, lehetőleg diadalmas ritmusba forrassa az elolvadt távolságokat. Alattunk a Lago di Maggiore vize tómpán csapkodta a partot. Hü levegő szállt a tulsó oldalról felénk: az alpesi, szüz energia, ami a tüdönkbe áradt belőle, ruganyos élettől töltött el bennünket, akiket a délutáni nap kissé már ferde sugarai perzseltek és lankasztottak szakadatlanul. S mialatt a négerék szuggesztív, mosolygó mimikával repesztették kürtjeiket s kissé szemtelen bizalmassággal hunyorgattak a hatalmukban vergődő párok felé, valamennyien meg voltunk babonázva, a vérünk száguldott, a józanság menekült, a problémák elsüllyedtek, a szaxofon pedig bugott, kéjesen bugott.

— Nem táncolok, — felelte Miss Mary.

Ismét új palackot hoztak, töltöttek és ittunk. A hatodik pohár vermet volt, — ha ugyan számolni tudtam akkor. Miss Mary mindkét karja lehanyatlott és keskeny, egy kissé fiús kezeivel a kosárszék két oldalát ütögette a Seminola ütemére. Szép arcán a gyenge bőr szinte rá volt lehelve a vérére és ez a vér hevesen szökött ide-oda; meglátszott az az izgalom rajta is, ami valamennyiünket egyformává tett. Mary Glenn azután kissé leeresztette a szempilláit, úgy hogy nem tudtam: engem néz, vagy a Lago di Maggiorén keresztül a távoli hegyeket, a Monte Rosa fehér, álomszerű magasságai felé?...

— Mire gondol? Erről beszéljen, pontosan erről. Eleget táncoltunk, beszéljen valamiről, ami több a táncnál, — mondta halkan, de a kettéria halkságával.

— Rettenetesen melegem van, Miss Mary... ez az első, amit ér-

zek... hogy miért mondom ezt?... Látja, most lehunytt szemekkel látom a napot, a széles korongot... ez a tág, izzó test mindent elolvaszt... minden az ő, meg az én vérem máglyáját eteti... hullnak, hullnak beléje a félelmek, a töprengések... Se-mi-no-la... hullnak beléje a vérszegény elvek... csak ez a ritmus él... ami feléje vonz, ami lüktetve hajt a tűz, a forrás felé, az erő felé. Egészségben elégni. Csóktól, haretől, öntudatlan ha-ho-tától... izmok versenyétől, erők horzsolásaiban, idegek villanyos, halálos feszültségében... összevérezve; felszakadt, szépséges és értelmetlen sebekből borítva beléje hullani... ez az a meleg... ez a meleg a Jack London őserdőiben, a ragadózó, erőszakos állkapcsok csattogásaiban szikrázik, a vér szakadatlan és kiméletlen előre-és visszahullásában, ahol nincs elég vágy, nincs elég zsákmány,

Stolz Róbert télen Temesvárra jön

A világhírű zeneszerző Abbaziában nyilatkozott a Déli Hírlapnak — Három új operettje várja a bemutatót — „Bécsi zenészek vagyok, bécsi zenét írok ..“

A hires operettszerző temesvári barátja

Abbazia, augusztus 21.

Erdekes ember van Abbaziában. Nem diplomata, nem politikus, de neve jóhangzású és talán ma, amikor e sorokat írom, a világ egynéhány metropolisában vidulnak fel az emberek muzsikája hallatára. És Stolz Róbert mindezek dacára is a közvetlen, vidám, közlékeny bécsi marad, akit nem vakítanak el a világsikerek. Kétségtelen, Stolz ma a legnépszerűbb ember nemcsak Abbaziában, hanem az egész quarnerói partvidéken. Két Stolz-sláger uralja ma a lelkeket: Komm in den Park... az egyik, lágy gyönyörű, szívet elandalító tangó-blues, a másik pedig egy vidám fox-trott: In Abbazia war's... Szinte hihetetlen, hogy két ilyen kis kompozícióba ennyi drága muzsikát lehessen belevinni. Szeretik Stolz Róbertet. Minden lépését csókos asszonyok kísérik. De amennyire közlékeny, amilyen kedves, annyira kerüli a hivatalos nyilvánosságot: az újságot.

— Ugyan drága szerkesztő ur, mit akar tőlem? A szívemből fakadt a dal, a táncmuzsika, ezek a drága lányok és asszonyok élvezik a zenémet, táncolnak rá. Ez az én gyönyörűségem, ez az én hírnevem. És ez a sok-sok szép asszony, aki itt nyaralt Abbaziában, kedves emlékek elviszi magával a blues kottáját és holnap már Prágában, Párisban és Barcelonában muzsikálják. Ez nekem elég. Azután meg mit is mondhatna egy ilyen szegény komponista magának?

De Stolz Róbertet, a Szerencsétánc, Táncosgrófnő, Szerencse lánnya, Favorit, Médi világhírű szerzőjét végtelen kedélyes hangulatban találtam. Stolz Róbert ma Lehár, Kálmán és Gilbert mellett világmárka. Különös jókedvét annak tudhattam be, hogy épp most kapott értesítést Londonból, hogy egyik muzsikája nagy sikert aratott és sürgősen kétezer példányt kérnek tőle. Kétezer példány még egy jónevű és híres szerzőnél is sokat jelent, különösen Abbaziában, ahol annyi pénz kell.

— Kedves mester, meséljen, mondjon általánosságban valamit magáról és jövő terveiről. Egész bizonyos, hogy a mi közönségüket, ahol táncmuzsikájának annyi híve van, érdekelni fogja.

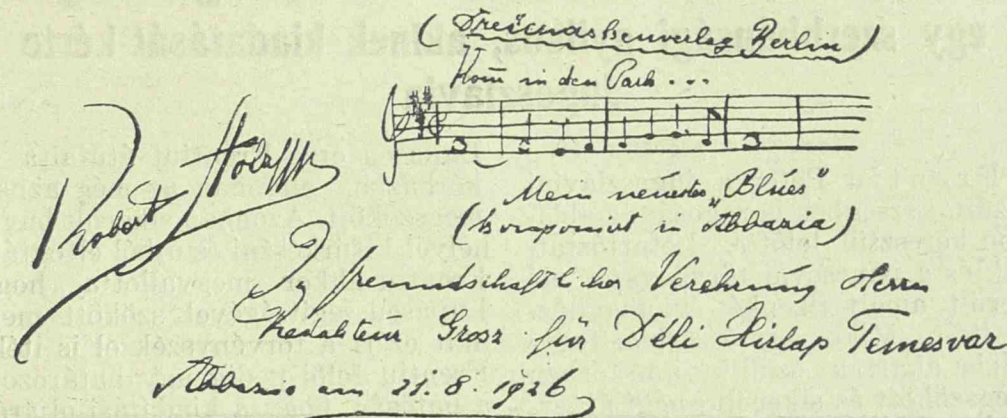
nincs elég csók, — évszázados, afrikai emberrétegek felszakított humuszából szőkik fel az erő és nosztalgia a százszázalékos birtok-rehajolt felém. En lassan elfordulás felé. A steppék homályából süvit át a kultúra, a finomság, a renaissance, a szublimált, halovány árnyak veszendő birmálmán át és lehántja a porladozó formákat, leszakítja a toalettek, göresbe szorítja a vágyakat... láthatatlan, homályba nyúló célok felé korbácsolja az animális erőket és reményeket... nézze, táncolnak... Seminola... hogy dobog minden, ami eddig mankón járt... hagyjuk a filozófiát... a pokolba a mankókkal, a pokolba a sirással... érzem, hogy százados ősfák nyekkenve vágódnak le bennem a ritmus fejzecsapásaira. Átrohanni rajtuk... a bozót felvérezzen, szikla utadat állja... tovább... csak az erőgejzir, ez a forróság, ez maradjon bennünk... gazdag leszek. Mary... betonnal és vassal fogok harcolni... sziklákat robbantani, hogy a maga

— Most közel két évig anyagi gondjaim kötöttek le. Szerencsétlenségemre a legrosszabb időben alapítottam a Stolz Róbert színházat Bécsben és a többi tizennégyel együtt én is tönkrementem. De végre magamhoz tértem és most azt hiszem az őszi idényben én leszek a legtöbb szereplő komponista. Egyszerre három operettel lépek a nagy nyilvánosság elé. Ez a tömegalkotás azonban nem megy az operettenem rovására, hiszen már egy éve dolgozom rajtuk. Az egyik operettem a Mitternachts-walzer (magyarra e sorok írója keresztelte el: Éjjeli szerenád) október elsején Bécsben a Bürgertheaterben kerül bemutatásra. A librettó Östreicher és Willner írták. A második operettem szintén készen várja már a bemutatót. Ennek az operettnak illusztris szövegírói vannak: Forzano a milánói scala igazgatója és Renato Simoni a

Corriere della Sera kitűnő tollú munkatársa. Ennek az operettnak a címe: Két csók (Due baci) és karácsony előtt lesz a premierje a milánói Lyricó színházban. Nem dicsekszem, de azt hiszem, az első eset, hogy Puccini hazájában külföldi operettista eredeti bemutatóra kerülhessen. Az operettet én fogom vezényelni. A harmadik darabom is készen van már és februárban Berlinben kerül először színre. Azt hiszem, nagy sikereim lesznek.

— Milyen zenemotívumok érvényesülnek mester az új operettjeiben?

— Bécsi zenészek vagyok, bécsi zenét írok, de fűszerezem az amerikai színelőadásokkal. A mai közönség már nem a tizenöt év előtti füllel és ideggel hallgatja a zenét. A közönség füle ma már a sokhangúsághoz szokott és amit tizenöt évvel ezelőtt csak a szimfóniában ki-

vánt hallani, anélkül ma az operettzenét sem tudja elképzelni. Istenem új motívumok! Egyéni invencióink vannak, mert nem tagadom és nyíltan bevallom, hogy bizony mi mai operettszerzők az operettzeneírás nagymesterétől, Lehár Ferentől tanultunk és még mindig öbelőle élünk. Nem szégyen ezt nyíltan hangoztatni, mert Lehár olyan zenéírása napjainknak, akitől nem szégyen tanulni.

— Kedves mester, valamit az operettéről magáról?

— Sajnos a mai közönség egy kézlegyintéssel végez az operettel. Ez az egész kritikája, de ugyanakkor azt látjuk, hogy mégis az egyetlen színi műfaj, amely él és virágzik. Nem akarok annak a taglalásába belemenni, hogy miért van így. Valószínűleg azért, mert ma az emberek kilencven százaléka tán-

col és a tánczenéhez szokott füle vágyik az operettzene után. Dacára annak, hogy a librettistáink közepesek, nem produkálnak újat, mégis az operett dominál ma. Operettet írni és zenét csinálni; művészet. Egy kis példával igazolom. A világon ma tiz-tizenkét nemzetközi zeneszerző és ugyanannyi librettista neve szerepel. Ha annyira könnyű munka lenne, akkor bizonyos, hogy 12.000 lenne a beérkezett zeneszerző száma. Tehát nem szabad a mi műfajunk felett elhamarkodott kritikát gyakorolni, mert a szívünk egy-egy darabját küldjük zeneinkben a szélrózsa minden irányába.

Stolz Róbert, a világhírű zeneszerző egészen belevörösödött a maga álláspontjának a védelmezésébe. Azután a hazai viszonyokról kezdett beszélni. Melegen érdeklődött

tottam a fejemet. Vagy öt percig ültünk így szótlanul.

— Felmegyünk a Monte Rosára... és? — hallottam most már leki-csinylően nevetni Miss Maryt.

— Soha, — feleltem. — Soha, Miss Mary. Mért vinném fel? Mit találna ott? Oda most az éj száll és a csillagok. Mit keresne maga ott fent? Az a tisztaság hazája, és maga se, a többiek se értenék azoknak az árnyaknak a beszédét, amelyek most végigsuhannak a hideg gleccserek fölött. Ez a zene most az ő zenéjük... tudja, mit jelent? Sohasem fogja megtudni.

Lehajoltam fejemet. Később Miss Mary felállt. Végigsimogatta kezeivel derekát és fascináló, kissé ferdévágású szemével egész közel hajolt hozzám:

— Nem egészen értem, — mondta halkán, — így beszél... úgy beszél. Melyik az igazság?

— És én őszintén válaszoltam:

— Ha ezt tudnám — hallgattam volna.

Leonard Convivan és Nicolau Avram után, akikhez igen kedves és drága emlék fűzi:

— Leonarddal Bécsben voltam együtt, úgy tizenöt évvel ezelőtt pedig Bukarestben. A világ valamennyi fővárosában dirigáltam már és nagyon, de nagyon szeretnék a tél folyamán lekerülni Bukarestbe, lehetőleg az Éjjeli szerenád bemutatójára. Bukarest: a kis Páris nagyon érdekel és minden alkalmat megragadok, hogy Temesvárott is időzzem.

Hirtelen egy táviratkihordó lép Stolzhoz. Kábelsürgöny: Newyorkból. Tegnap mutatták be az ottani Schubert színházban óriási siker mellett a Táncosgrófnőt. A társulat tagjai gratuláltak Stolzknak. Örömpir lepi el az arcát, mert az igazi művészek sohasem elég a tapsból, a sikerből és babérból.

Véget kellett szakítani az interjunak. A zene a délutáni tánchoz muzsikált és Stolz egy csinos temesvári asszonykával a saját táncgójára járta a táncot.

Grósz Dezső.

Rossz utak

között is a legrosszabbak

Temesvár, augusztus 29.

Régi panasz, hogy Temesvár kocsitjai nem a legrendesebbek. Éveken keresztül nem sok gondot fordítottak azok javítására. Különösen az egyes külvárosokban vannak tömegesen a rossz utak. Kereskedők és fuvarosok részéről állandóan hangoztatják, hogy a legelhanyagoltabb utak egyike az Eötvös-utca a Józsefvárosban. A város teherforgalmának legnagyobb része ezen az útvonalon bonyolódik le. Ugy a vasutról a városba hozott, mint pedig a vasútra elszállítás végett vitt áruval megrakott teherszekerek itt járnak kora reggeltől késő estig. Évek hosszú során a kövezet igen megrongálódott és a kátyúk és gödrök egymást érik.

Egy másik útvonal, amelynek rosszágát nyilvánosan szóvá kell tennünk, az a fasor, amely az Erzsébetváros szélétől a Bessenyei-telepre vezet. A Bessenyei-telepen sok olyan ember lakik, akit foglalkozása a városhoz köt. Ezek reggel százával jönnek be és este ugyancsak rajokban térnek vissza. Eddig eléggé járható utjuk volt a fasorban. Minthogy azonban a Bessenyei-telep felé vivő kocsit, mely a fasorral párhuzamos, egészen rossz állapotba került, a fuvarosok élelmessége kitalálta annak módját, hogyan járhasanak fával, téglával és egyéb holmival megrakott szekerekkel a fasorban. A cölöpöket, amik a fasort a teherszekerektől elzárták, egyszerűen kitépték és azóta minden teherszekes vigán jár a fasorban. Ez az út tele van most már gödrökkel és mély keréknyomokkal. El lehet képzelni, hogy a Bessenyei-telepről a városba járók esőben és sötétben milyen úton kénytelenek emiatt bukdacsolni.

Nagyon üdvös volna, ha a város mérnöki hivatala még az ősz beállta előtt nekilátna, hogy úgy az Eötvös-utcat, mint pedig a Bessenyei-telep felé vezető útvonalat rendbehozná. Ha másképpen nem lehet, inkább a kevésbé sürgős utcajavításokat kellene későbbre hagyni. Ha ezeket az útvonalakat nem javítják, azok télviz idején teljesen használhatatlannak lesznek.

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA

186

Str. General Foch (Fröbl) No. 12

A kelet-európai béke biztosítéka a román-olasz megegyezés

Róma, augusztus 28.

Az olasz lapok Averescu tábornok, román miniszterelnök aqvi nyaralásáról és közeli római látogatásáról irnak. Megállapították, hogy Olaszország és Románia között a legjobb viszony van. Averescu tábornoknak római tartózkodása idején fogják publikálni az olasz-román megegyezést, amely a kelet-európai békének egyik nagy biztosítéka. Mussolini megbízottja felkereste Averescu tábornokot és hosszabb tanácskozást folytatott vele a két államot érdeklő közös kérdésekről és a köztük levő barátságos viszony fejlesztéséről. A Cuvantul értesülése szerint Averescu Aquiból előbb Genf-be utazik, ahol egy nagyobb amerikai kölesön ügyében tárgyal, Genf-ből azután Rómába utazik, ahol meglátogatja az olasz királyt és a pápát.

Barátságos viszony

Románia és Svájc között

Bukarest, augusztus 29.

A Dimineata értesülése szerint a napokban kerül aláírásra a román-osztrák döntőbírói és kölesönös kiadási szerződés. Ez az egyezmény a román-svájci egyezmény mintájára készült. Lukesch osztrák követ jelenleg Bécsben időzik és mihelyt onnan visszatér, megtörténik az aláírás.

Bernből érkezett jelentés szerint a Románia és Svájc között létrejött döntőbírói és kölesönös kiadási szerződés ratifikált példányait Motta szövetségi elnök és Petrescu-Comnen svájci román követ között tegnap cserélték ki. Ez alkalommal kölesönös nyilatkozatokat tettek a két ország közötti barátságos viszonyról.

Halálra ítélték

de megszökött és újabb büntényt követelt el

Temesvár, augusztus 29.

A háború utolsó éveiben Birdean Tódor kécei lakóit egyik magyarországi törvényszék gyilkosság miatt kötél általi halálra ítélték. Birdean a magyarországi kommunizmus idején kiszabadult a váci fegyházból és Romániába szökött. Itt azonban elfogták és a temesvári ügyészség fegyháza zárták. A koronázás alkalmával Birdean ítéletét kegyelem útján harminc-évi fegyháza változtatták. Birdean az ügyészségi fegyházból megszökött, újabb büntényt követelt el, amelyért ismételt elfogatása után négy évi fegyháza ítélték. Az ügyészség azt kérte a törvényszéktől, hogy Birdean részére összbüntetést szabjon ki. A dolog azonban igen fogas. A Bánságban tulajdonképpen még a magyar törvény van érvényben, amely legfeljebb tizenöt évi fegyháza ismer és abban az esetben, ha a fegyenc még újabb büntetést kap, az összbüntetés nem lehet több husz esztendőnél. A törvényszék Fehér Kristóf elnökletével foglalkozott Birdean ügyével és az ügyészség kívánságát elutasította, amit Radulescu ügyész tudomásul vett.

A romániai szakszervezetek kongresszusa. Bukarestből jelentik: A romániai reguláris szakszervezetek, melyek az amsterdami internacionáléhoz tartoznak, ma kezdik meg Bukarestben három napra terjedő kongresszusukat. A kongresszuson a temesvári reguláris szakszervezeteknek három képviselője vesz részt.

Képeretkezés gyári áron

Blondelek, oválisok, keretlécetek gyári lerakata.

TELEFON 16-86

Képeretzsaküzlet:

Belv. Löffler A. ház (kisposta mellett)

Kisebbségi iskolák és anyanyelv

„Az állam köteles mindenkit megvédeni az elnemzetietlenítés ellen“

Temesvár, augusztus 29.

A Cuvantul legutóbbi számában Ionescu Nae foglalkozik a kisebbségi iskolák és anyanyelv kérdésével azzal kapcsolatban, hogy a felekezeti iskolákba más felekezetekhez tartozó tanulók is beiratkozhatnak-e. A cikkíró szerint a vita akörül folyik, hogy miként lehessen megállapítani az anyanyelvet a felekezettől függetlenül. Az anyanyelv tulajdonképpen nem más, mint a nemzetiség. Kinek van tehát joga — kérdi a lap — magyar iskolába beiratkozni? Világos, hogy magyaroknak és

csak magyaroknak.

A nemzetiségnek a meghatározása nem olyan nehéz, mint az az első pillanatban látszik. A Cuvantul szerint néhány év előtti Romániában nemzetiségi statisztika készült önvallomások alapján. Egyszerűen elő kell venni ezeket a deklarációkat és ezekből mindenkinek a nemzetisége megállapítható. Ez volna az egyik mód.

Van azonban a lap szerint egy másik sokkal pontosabb megállapí-

tási mód is. A kérdés az, hogy a zsidóknak van-e joguk beiratkozni a magyar iskolákba? A magyar iskolákba csak magyarok iratkozhatnak be. Magyarok a zsidók? Nemzetiségükre nézve semmiesetre, adja meg a lap a választ. Nyomban megkérdezi ezután, de ha jön egy zsidó és azt állítja, hogy magyar, akkor mi történjék? Ennek a kijelentésnek nincs semmi értéke. Az államnak kötelessége az

elnemzetietlenedés ellen

megvédeni bárkit, még akarata ellenére is. Ha a zsidó szerencsétlenségnek tartja elromanizálódását, akkor éppen olyan szerencsétlenségnek kell tartani azt is, hogy elmagyarosodjék. A zsidók hamis bejelentései nyomban megállapíthatók felekezetük által. Végül arra a megállapításra jut, hogy egyetlen egy zsidónak sincsen joga beiratkozni magyar iskolába, ha héber vallású.

Csak azt nem értjük ezek után, hogy hol marad a lelkiismereti és tanszabadság. Talán van a Cuvantulnak erre is egy doktrinája.

A fegyháza kapott állampolgárságot egy szerbbánsági gyilkos, akinek kiadatását kérte Jugoszlávia

Temesvár, augusztus 29.

Frentiu Péter a jugoszláviai Uzdin községben haragosát az ablakon keresztül lelőtte. Letartóztatták és a panosovai törvényszék elé került, amely tizenkét évi fegyháza ítélt. Mikor egy oszerbiai fegyháza akarták szállítani, utközben megszökött és sikerült neki átvergődni Romániába. Mikor ezt a jugoszláv hatóságok megtudták, körözést adtak ki ellene és megkeresték a román hatóságokat kézrekerítésére. Temesvár közelében a csendőrök fölismerték Frentiu Pétert és behozták a temesvári ügyészségi fegyháza.

Frentiu Péter sorsa akkor bekapcsolódott Lupascu Armand volt fegyházaigazgató manipulációiba. Frentiu Péter, akinek szülői Jugoszláviában igen gazdagok, azt az ajánlatot tették Lupascunak, hogy segítse elő szökését és ezért pénzt helyezett neki kilátásba s az ígért összeg nagyobb részét át is adta.

Lupascu erre Frentiu Pétert átutalta a kórházba, ahonnan az még aznap megszökött. Azonban sikerült buvóhelyét kifürkészni és újból elfogták. Frentiu akkor megvallotta, hogy Lupascu segítségével szökött meg, akit ezért a törvényszék el is ítélt. Frentiu felől pedig úgy határozott a hatóság, hogy a kiadási eljárás befejeztéig tovább őrizetben tartja.

Most azután fordulat állott be Frentiu Péter ügyében. Frentiu ugyanis ügyvédje útján már régebben lépéseket tett, hogy elnyerje a román állampolgárságot. Ez az akció sikerrel is járt és Frentiu Péter megkapta a román állampolgárságot. Az igazságügyminiszter most értesítette a temesvári főügyészséget, tekintettel arra, hogy Frentiu Péter román állampolgár, Jugoszláviának nem adható ki, ellenben a panosovai törvényszéktől elkéri a reávonatkozó aktákat és az adatok alapján itt folytatják le ellene az eljárást.

Az ügyész rablógyilkosságokat vallott be mert a csendőrmester deresre akarta huzni

Nagybecskerek, augusztus 28.

Párvány András nagybecskereki államügyész szenvedélyes halász és kedden délután elment Ecskára halászni. A titeli csendőrség egyik járőre meglátta a halászó ügyészt és megszólította:

— Kicsoda maga?

— Párvány nagybecskereki államügyész.

Mikor a csendőrök az igazolványokat kérték, Párvány kijelentette, hogy irásait odahaza hagyta. Erre bekisérték Titelre. Az ottani csendőrmester is megkérdezte:

— Kicsoda maga?

— Párvány nagybecskereki államügyész.

— Azt mindenki mondhatja, — nevetett az őrmester.

Az őrmesternek ekkor eszébe ötlött, hogy az utóbbi időben több gyilkosság történt. Nincs kizárva, — gondolta, hogy ez is egyike a tetteseknek.

— Mondja meg azonnal, micsoda gyilkosságokban vett részt?

Párvány tiltakozott a gyanúsítás ellen, de mikor az őrmester emlegetni kezdte a derest és kezével félreismerhetetlen mozdulatot tett, az államügyész a csendőrmester kérdésére több rablógyilkosságot ismert be és

szemrebbenés nélkül hozzátette még: — Az uzdini rablást is én követtem el.

A csendőrmester jegyzőkönyvet vett fel, aztán pedig bekisérte Párványt a fogdába és ott tartotta éjszákára. Reggel telefonált a nagybecskereki ügyészségre:

— Elfogtam egy rablógyilkost, aki magát Párvány Andrásnak mondja. — Szerencsétlen, maga az államügyészt fogta el.

Csakhamar kiderült minden. Az őrmester alázatosan bocsánatot kért az államügyésztől és szabadon bocsátotta. Párvány azonban Nagybecskerekre utazott és megtette a csendőrmester ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt a följelentést.

Agyonlőtt egy lányt aztán ásitva ment a börtönbe

Páris, augusztus 28.

Don José-Isidoro egy tízes és ideges spanyol, meghívta hűtlen kedvesét ebédre egy vendéglőbe a párisi Rue de Richelieu, ebéd után kifizette a számlát, elővette a revolverét, szórakozottan agyonlőtte a lányt és ásitva ment a tömlőbe. Föl fogják menteni. Megfognak bocsátani neki, mert nagyon szeretett. Ez történt tegnap, de történt tegnapelőtt és minden héten azelőtt, talán három esztendeje nem mulik el hét anélkül, hogy egy Don José-Isidoro, férfi, vagy nő, le ne mészárolja hűtlen kedvesét.

Ha valaki egy francia ujság törvényszéki rovatából megcsinálja az elmúlt három év statisztikáját, a szerelmi gyilkosságokról, meglepetve szögezheti le, hogy ez a statisztika messze felülmúlja egy világváros „normális“ szerelmi tragédiáinak arányait. Itt többről van szó, ez már szokás, divat, hisztéria, kitanulták az emberek Párisban, hogy így is lehet és így egyszerűbb.

Évek óta, sorozatosan mentik fel a szerelmi gyilkossággal vádoltakat a francia esküdtszéki tárgyalótermekben ezek a szelid francia esküdtek, lelkiismeretes és józan lélekkel hallgatva Don José-Isidoro dadogó vallomásait az ideges szerelemről s a divatos elintézési módról. Már nem riport a gyilkos Don José, csak napihír, a tip a levegőben lóg és futja rejtélyes útját az izgatott lelkek között. A törmintha könnyebben forogna a szerelmeseik kezében.

Hogyan, kérdi Durand ur, meglepetve a reggeli ujság felett, hát így is lehet? ... A tip nem rossz, morogja; vigyázzon kedvesem, ha mukkan, kitekerem a nyakát.

Szerződés Románia és Oroszország között. Bukarestből jelentik: Az Adeverul értesítése szerint Románia és Oroszország között szerződés létesül, mely az egymás meg nem támadás elve alapján épül fel. A szerződésben, melyet tíz évre kötnek, az államok kölcsönösen garantálják egymás jelenlegi határait. Ezzel megdőlnek azok a kombinációk is, mintha Oroszország nem mondott volna le Besszarabiáról. Szerződést köt Románia Olaszországgal is, melyben Italia garantálja Románia területi épségét.

Ne pazarolja hiába a pénzt . . . vásároljon csak valódi

grammofont

KATZKY-nál

Timisoara, Mercy-utca 10. Grammofonlemezek nagy választékban 70 leitől feljebb.

Hirdetmény.

Gyári áron való árusítás! Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktáramat mélyen leszállított áron árusítom.

Tisztelettel
Schusztér Ferenc

Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14 (a sárga villamos végállomása). Tel. 11-91

Kórházi esték

Második este: Lorreni a jégember

Már három napja esett. Vékony-szálu őszi eső hullott konokul, szüntelenül, simára csiszolva a néptelen járdát. Mindenki nyugalomra tért már. Az utolsó részeg épp most repült ki a pálinkamérésből, koresolyázva lendült merész ivekben az utca egyik széléről a másikra, majd hamarosan elnyelte az éjszaka. Az éjszaka karjaiba dőltek a zajos bérpaloták is, magas ormaik alacsony felhőkbe burkolva bóbiskoltak, mintha hálósipkát viseltek volna. Még egy messzi mozdony tompa füttye... aztán semmi nesz, semmi szín, eltűnt az idő, eltűnt a tér, megállt az élet a pihenés hangtalan nirvánájában...

Egyetlen hatalmas épület örködött, virrasztott a vaksötétben, hadat üzenve a pillanatnyi nemléteknél, — ó mily paradoxon, — a halál szállódája, a kórház. Ugy állott ott az éjszakán tömésen kivilágosodott ablakszemével, mint a lehorogonyzott óceánjáró a révben. Valaha vár volt, klastrom és kaszárnya, most is négy utcára terpeszkedett. Homlokzata már új szint öltött, négy modern műtőszoba tejüveg fala mögött folyt a munka, három betegautó ólalkodott a kapuiv alatt, de távolabb az alsó utcában még kendőzés nélkül mutatta háromszázéves arcát. Csigalépcsőn vitt arra le az ut szűken kanyarodva mohos kőfalak közt a rejtett patikáig, mely csakis az óriási kórházat szolgálta. Bizony gyéren volt itt viláosság, de nem is kellett. Csak nappal vetődött erre néhány magányos sétáló vagy szerelmes pár. Kinek jutott volna eszébe ilyenkor erre járni. Egyetlen kovácsolt nehéz vaslámpa függött sziklába verve az utolsó kanyarodónál. Piros betűi izzodtak, táncoltak, foszforeszkáltak a ködben:

PHARMACIA MISERICORDIANA.

Az ajtó tárva-nyitva volt, szerényen dolgoztak, itt nem kimélték a munkát. Három szerzetes forgóldott az üstök, lombikok, márványasztalok körül, desztillált aromatikusan olajat öntögettek üvegfiolákba, pilulákat csomagoltak viaszos papírba, erősszagu fűszereket tördeltek gyűszűnyi mozsarakban, orrhangon desiffrirozva a rendelést a hajszálmérleg mellett. A legidősebb kövér volt és vidámarcu, mint a meztlábás barátok a derűs olajnyomatokon, a középső merev aszketikus jelenség, önfeledt szemében az alchemia rejtelmeivel, a legifjabb sudár és szép, akár egy arkangyal. Nehéz bőrszákából gyógynövényeket szórt a földre antik diszkoszvető lendületével. Itt igazán nem változott semmi; hamisítatlan középkori officina volt ez a műhely padlótól mennyezetig sorakozó ölm-, agyag- és cinkedényeivel s finom ivű amphorákkal szent Kristóf szobra mögött. Most a főzetekre került a sor; künn a laboratóriumban dorombolni kezdett a láng, átható balzsamos illat terjengett mindenfelé, gőzök csapodnak fel a boltivekig gomolyodva.

E pillanatban a kórház felől vezető ajtó nesztelenül megnyílt s egy magas, hihetetlenül sovány alak állott előttük hetykén feldobott fejjel, irgalmatlan nagy orral, vékony nádpálcával a kezében. Barátságosan köszönt, de feleletet nem kapott, ezek szótlánul végeztek tovább munkájukat. Csak mosolyogtak, mintha véletlenül mindhármuknak valami nagyszerű tréfa jutott volna az eszükbe. A jöve-

vény nem zavartatta magát, a konyakos üveg felé sandított, mely ott állott a sarokban egy karoszek mögött, aztán szerényen megkérdezte, hogy szabad-e egy pohárral innia. Ujból késett a válsz.

— Nagyon köszönöm, akkor leszek bátor egy keveset, — szólott szeretetreméltóan s már is töltött. Aztán elhelyezkedett otthonosan a karoszekbe fekete kecskeszakállát simogatva, gondolatokba merülten. A kis csoport még mindig mosolygott a tűz verőfényében, de ő már elfeledte őket. Most egy kutya bujt elő a homályos sarokból és leült előtte. Ritka egy szerzet volt az. Valami lehetetlen keresztezés. Teste zömök volt és apró, lábai kifordított tacskolábak, de ezen az apró testen akkora fej ült, hogy akár egy bernáthegyi is megirigyelhetne volna.

Czinober volt egykori tulajdona a kórház ugyanilynevű irnokának, ki néhány év előtt csunya adósságok hátrahagyásával megszökött. Ő ott ragadt a patikában s a gyászos nevet fényesen rehabilitálta. Csunya volt, de becsületes megbízható, s mindenekfölött rendkívül okos. Csak a három szerzetes között érezte magát igazán jól, velük dolgozott mint egy laborans. Vigyázott az ajtóban, kosarakat hordott, felügyelt a tűzre, ő maga húzta meg a gőz szelepét, ő vitte fel az üres herbás zsákokat a padlásra, mindegyiket megfelelő helyére, szóval beosztása volt, meghatározott komoly munkaköre. Ha nem volt dolga, akkor is ott ült a patikában, aludt vagy merengett, hordozta ezt a nagy fejet, melyen ki tudja miféle gondolatok kavartak.

A jövevény embere látszott, hogy tépelődik. Arca nagyon komoly volt, vívódott magával. Hirtelen lehajolt a kutya felé és így szólott hozzá:

— Elmondom önnek az esetet, de hallgatnia kell.

A kutya nagy fejét felemelte és visszanézett rá.

— Tehát birom a szavát. Most figyeljen jól. A multkor a fürdőben vagyok s a pénztárnál kijövet találkozom egy hölgyvel, ki éppen meleg fürdőt készült venni. Megszólít.

— Bocsásson meg uram, de ön páratlanul jó színben van, hogy lehetséges ez? — Igen egyszerű, asszonyom, én állandóan jeges vízben fürdöm.

— Hát ez bámulatos! Nem volna szives nekem is megengedni, hogy megfürödjem kabinjában? Szeretném én is megtanulni a módját.

— Ön tudja, hogy én a világ legudvariasabb embere vagyok, nem tudok semmit sem megtagadni. Engedtem a hölgy kívánságának. A fürdőmesterrel a legszebb jégdarabokat hozattam a kádba a szomszédos jégveremből. Előbb persze elmentünk a kávéházba s én megvédgeltem minden jóval, fagyalattal, limonádeval, parfaitval, aztán visszatértünk a fürdőbe. Ő beül a kádba s egyszer csak így szól:

— Kedves uram, habár nem ismerem, nagyon kérem, megtenne nekem egy szíveséget? — Kérem asszonyom, számolhat velem. — Jöjjön ön is a kádba. Teljesítettem a kérését s csakhamar mellette ültem. Egyszer csak sápadozik, vácok a foga, olyan lesz, mint a viasz és lehanyatlik a vízbe. Most már jól van, gondoltam magamban. Kiemeltem s előbb a karjait, aztán

a hátát gyurni kezdtem egy sodrófával. Lassanként piros lett, mint a paprika s végül a szemét is kinyitotta. E pillanatban kopogtatnak. A rendőrfőnök, két állambiztonsági detektív s két rendőrtanácsos állottak az ajtó előtt. — Ki van benn? hallatszott kívülről. — Én magam, én vagyok, Lorreni személyesen. — Azonnal beszélünk kell önnel. Beengedtem őket. — Tudja-e uram, — szólott a rendőrfőnök, hogy a szabályzatok szerint csak egy óráig szabad használni a fürdőt s ön már másfél órája itt időzik. Én nem vesztettem el lélekjelenléteket s bátran válaszoltam: Ez esetben duplán fizetek. Lorreni gavallér. — Így már szalválna van, — szólalt meg most az egyik rendőrtanácsos. — S a fürdőkád miért van teli jégdarabokkal? — faggattott újra a rendőrfőnök. — Én állandóan jégben fürdöm, — válaszoltam. Lorreni, ha kell tíz nap és tíz éjjel megvan a jég között. Annál jobban virul. — Igaz ez? — kérdezte meglepetve a rendőrfőnök. — Ez a tiszta igazság, — szólott most a fürdőmester. — Hajlandó ön erre esküt tenni? — Készséggel s ha kell mekesküszik az egész fürdőszemélyzet. A rendőrfőnök egészen megváltozott, udvariasan szalutált és kezet nyujtott.

Közben a főzetek elkészültek, a két szerzetes aludni tért, csak az alchimista tartott még inspekciót papirosnyelveken számitgatva furcsa képleteket. A kutya is visszatarodott a sarkába és bus nagy fejét az ócska pokrocon nyugtatva várta a további fejleményeket. Lorreni még egy pohár konyakot ivott, majd fel és alá sétált, hosszú léptekkel mérve a szobát. Hirtelen megállt a szerzetes előtt.

— Nem is tudom, hogy hogy folytassam? Ön itt szédül el e helyen meglepetésben uram, ha megtudja a következményeket!

Az oda se nézett, csak jegyzeteit húzta közelebb a lámpához.

— Hát csak mérsékelje a kíváncsiságát, mindenre rá kerül a sor. Mit gondol, ki keres fel másnap hajnalban a lakásomon. Ő. — Engedelmet asszonyom, minek köszönhetem e korai látogatást? — Bocsásson meg Lorreni ur, de én nem tudok ön nélkül élni. Olyan szép volt, olyan gyönyörű volt tegnap ott a kádban a jég között, mint egy hős. Én ezentul itt fogok lakni. — Jó, jó, de... — Ne is beszéljünk többet erről, megbánt vele. Van önnek takaréktüzhelye? Igen. — Van fája a kamrában? — Igen. — Van elég zsír a bődönben? — Minden van asszonyom. Lorreni nem megy a szomszédba kölcsönért. — Tehát maradok.

A jövevény ismét a szobát mérte, látszott egész lényén, hogy óriási indulat kavargatja belsejét. Mind nyugtalanabb lett, szeméi kigyuladtak, esontos homloka kivörösödött, mint a pulyka taraja, botjával a levegőt vagdosta. Tekintete ismét a kutyára tévedt, mely felriadt szunyadásából. Odalépett, feleje hajlott s most már ömlött belőle préselt szavakban a düh, mint fujtatóból a levegő. — Ott él a nyakamon négy hónap óta. S mit gondol, mit tett velem? Mit tett velem??

Választ várt. Czinober felült nagy figyelmében s úgy nézett a beszélőre. Utóvégre is ő eddigi érintkezéseiben még mindig kifogástalan értelmességről tett tanúságot, megértette, ha enni vagy inni hívták, megértette, ha tréfálkoztak vele, ha parancsot kapott, de hogy ez a furcsa ember mit ki-

ván tőle, rejtelem volt számon Tanácstalansága dacára az egyet átlátta, hogy most a tisztsérről van szó. Nem lehet bagy és együgyű e főnséges pillanatok mikor egy emberi bizalom telgeben szegődik hozzá. Még jó felemelte fejét, egyenesen a beszélő szemébe meredt, feszült figyelmében táguló pupillákkal, mintha lámpába néz. Csak egy kis türelmesen mondotta tekintete, ha e pillanatban nem is foghatom át teljes társágukban az összes vonatkozásokat, mindenesetre számíthatok az érdeklődés, szívvél-lélekkel vagyok. Lorreni tölesért formanyeréből suttogta a kutya fü-

— Képzelve a perfid szerzetesekkel tölti meg az én gondalmas házamat, minden szójén beállit eggyel. Tegnap hozta negyediket. — De hát mit teszem velem asszonyom? Én ápolom őket, én virraszak fölöttük, érteseljem az orvosi költségeket. Az Istenért Lorreni ur, csak ment el az esze? Hisz a gyermek öntől való. — Én tölem? — arcátlan személy, hisz jófor nem is ismerem önt, azt se tudom ki fia borja. Ez a hála, hogy engedtem a lakásomba, hogy itt éjjel-nappal? A helyzet tarthatatlan, ezen változtatnunk kell. — szélnem kell önnel sürgősen, leveget vessünk a dolognak. — jól van Lorreni ur, mikor és hol találkozunk? — Öt órakor a lakásban. — Biztos? — Egész biztosan.

— Ott voltam pontosan. Várhatig, hétig, nyolcig, nem végre leráztam a nyakamról, vendeztem. Hazatértem a lakásba. Három lakásom van. Lorreni szereti a kényelmet. Mit tud, kit találtam ott? Őt. Feküdt ágyban és regényt olvasott. — Lorreni ur, én szeretem önt és nem gyom el sohasem. Na várj, várj. Leültem az ágya szélére meglestem mig elalszik, az ősszecsomagoltam a ruháját és adtam az ószeresnek. Megint érte két üveg nagyszerű bakas és idejöttem.

A kórház felől vezető ajtó is nyílt s egy méltóságos külső alak lépett be. A prior volt. Hősiesen egyszerre nagyon elszontyoló és fészeg zavarral igen kicsiny sündörödött a prior felé. Bizonylan hangon motyogott.

— Alexandrovits Elemér, tíz hetes szám, ön megint hazudik, esendült éresem a prior hangja, intelmeim dacára elrejti való mélyét, szóval...

— Szóval megint a zuhany a fejezte be a mondatot Alexandrovits.

— Ugy van, — felelt a prior. A nyitott ajtóban már ott is állott két fehérkötényes tagbaszkadt ember. Alexandrovits megadással lépett közéjük.

Az officina elsötétült, olajmécsvilágossága révedezett a féllámpában. Czinober horkolása dörögött a pokrocek mögöl. A alchimista most négyzögletes hálósipkát dobott a fejére, vándorlásnyi mozdulattal fonva homlokán fekete szalaggal, mint dugóra kötne papirost. Lapos gyalból magasodó vékony nyakán olyan volt keszeg teste, mit egy nagygyon hosszú orvosságos flask. Nyugovóra tért. Miközben letakarta a konyakos üveget, végre ő megszólalt: Ejnye, ejnye, ejnye, mondotta háromszor is, kénye kedve rázva meg külön-külön es póját, nyakát, vállát. Majd eltűnt a vasajtós hálósipkájában, mely haldöngéssel zárult be mögötte.

Flaneur.

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknél 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Levelezés

Urileány keresi olyan komolyabb úriember ismeretségi, akivel a francia nyelvet gyakorolhatna. Leveleket Francia jellegre a kiadóba kérek.

Házasság

Magyarországban élő biztos állásban lévő komoly, jömegjelenésű úriember, szabadságon itthon, házasság céljából megismerkedne csinos, jókedélyű, intelligens leánnyal. Csakis komoly leveleket lehet öleg igényképpel kérek a kiadóhivatalba.

Allást keres

Fiatal soffőr több évi gyakorlattal, aki Fordautóhoz ért és autószerelésben járatos, állást keres. Cím a kiadóban. (1158)

Alkalmazás

Villany- és vízvezeték-szerelők és tanoncok felvételnek. „OST” műszaki vállalat, III, Hattyu-u. 4. (1075)

Tanonc fizetéssel felvétetik. Klopier István órá és ékszerész, IV, Str. Brătianu 16. (1148)

Lakás

Butorozott szoba 1 személy részére azonnal kiadó. Gyárvaros, Magyar-utca 71. (1161)

Adás-vétel

Jókarban levő használt női ruhák olcsón eladók. Cím a kiadóban.

Jókarban levő 2 komplett kovácsműhely-berendezés azonnal eladó. Megtekinthető d. u. 5-8-ig Molnár Istvánnál, Mehala, Vársor-utca 32. (1128)

Régiséget, arany, ezüst tárgyakat, szőnyeg, kézimunkát és egyéb cikkeket vesz, elad „Fortuna” Gyárvaros, Fő-utca 56. Meghívásra házhöz megy. (975)

Eladó kalapműhely, egy Singer- és szalmavarrógép, egy üstház üsttel, 2 drb. íróasztal. Mondovits, Ujvilág-vendéglő, Erzsébetváros, Galamb-utca. (1136)

Fehér ágycső egész új, olcsón eladó. Gyárvaros, Iskola-utca 5, első ajtó balra. (1160)

Különféle

Tamburlozást, mügéphímzést ruhákra, valamint diványpárnákra, táskákra, goblinek arannyal való kitöltését a legutányosabban készíti Lichtné, III, Teley-u. 15. Jósika és Teley-u. sarok. (1070)

Börkabátok, bőrsapkák, bőrtáskák (új és régiek) festését vállalja Gutjahr műfestő-déje II., Bárány-utca 18.

Modern cimtáblák Pintérlé, II., Kém-utca 5. (976)

Legolcsóbb és legjobb öltönyök és felöltők készülnek Kolker Jenő uriszabónál, Temesvár-Gyárvaros Mérleg-u. 14. (1069)

Brestin cipők mérték után bármely fazonban a legújabb divat szerint jutányos árban készülnek. Timisoara II. Mérleg-u. 14. (1068)

Új szabású és varrókurzus Löwenthal Ilonka női- és gyermekdivatszalonjában. Belváros, Zápolya-utca 6. (1133)

Diákok teljes ellátással felvételnél. Ugyanott kintinó ebéd házbán vagy házonkívül kapható. Belváros, Timişiana-palota, II. 8. (1163)

60 leiért

filz- és szalmakalapokat legjobban festetheti minden színre

Granatir Traian

műfésztődben
Erzsébetváros, Király-utca 101.

Ha szép akar lenni, használjon Kulka-féle Liliomtej-krémet, liliom-azáppant, liliompudert, 3 színben. Kapható kizárólag Kulka Emil városi gyógyszerárban, a Fekete Sándorhoz, Belváros, Szentgyörgy-tér.

HELICON-nyomda, Timisoara

Fontos diákoknak és a szülőknek

Van szerencsénk a m. t. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a közeli iskolákra való tekintettel specializáltuk magunkat az előirt és kötelező egyenruhászövetekben, hozzávalókban és valamennyi diáksapkában. Minthogy nagy raktárunk részére közvetlenül szerezzük be az anyagot, a sapkákat és himzéseket magunk állítjuk elő, abban a helyzetben vagyunk, hogy vevőinket versenyen kívüli áron szolgáljuk ki.

Egyidejűleg megkapják vevőink a legpontosabb felvilágosításokat és rajzot, amelyek alapján minden vidéki szabó is elkészítheti az egyenruhát.

Tisztelettel

Salinacki Testvérek

egyenruházati cikkek különlegességi üzlete
Temesvár, Dom tér 4. (a Dom-templommal szemben)

1156

Rádió.

Magyar Telefontárhíradó és Rádió R.-T. műsora.
Vasárnap

1/2 10 órák: Ujsághírek, kozmika.

10 órák: Zenésmise a belvárosi plébánia-templomból.

1/2 11 órák: Melle-Zsamboly magyar vonósnyegyes hangversenye. 1. Beethoven: Hárfá-quartett. 2. Ravel: F-dúr quartett. 3. Haydn: C-dúr quartett. E hangverseny szünetjében időjárás és vízállás jelentés.

1 órák: A m. kir. földművelésügyi miniszterium növényvédelmi és növényforgalmi irodájának előadása: K. Györffy Jenő: „A gabonalegyek”.

3 órák: Bergengőz bácsi mesél.

5 órák: Idő és vízállás jelentés. Utána Mollere: „George Dandyn” előadása a belvárosi színház szereposztásában.

7 órák: A Falu-Szövetség előadás sorozata.

1/2 8 órák: Kabaré. Közreműködnek: Kondor Ibolya, Kálnay Ilonka, Boross Géza, Czobor Ernő, Fekete Pál és Szeghő Endre.

10 órák: Jazzband.

Hirdetmény.

Értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktáromat mélyen leszállított áron árusítom. **Könnyű fizetési feltételek!**

997

Tisztelettel:

UNGOR műbutorasztalos

Gyári telefon 10-70

Üzleti telefon 10-71

Takarékbetétek legjobb kamatozása:

Temesvári Bank és Kereskedelmi r.-t.-nél,
Timişoara, Piaţa Sf. Gheorghe.

Alapítke és tartalék: 125 millió.

Fiókok:

Temesvárotti: Belváros, Józsefváros és Gyárvaros.
Vidéken: Jimbolia, Sannicolaul-Mare, Orsova, Oraviţa, Resiţa.
Affiliációk: Közgazdasági Bank r.-t. Timişoara, Bánáti Hitelbank r.-t., Timişoara, Első Karánsebesi Takarékpénztár r.-t., Karánsebes, Kereskedelmi r.-t., Lugoj. Dettai Takarékpénztár, Dettai. Perjámos-Haulikfalvai Népbank r.-t., Periamos. Nagykömlői Népbank, Comlos stb. 1112

Olcsó házhelyeket építőanyaggal részletre

miniszterium által engedélyezve

Kardos-telepen, gyárvarosi strand homokszedők végében

A Lloydsor 5. sz. alatti Reitter (volt Merbl) palotában levő, jelenleg Uhrmann Henrik cég nyomdai helyiséget képező, nyomdai vagy más üzemenk vagy bármely engros-üzletnek alkalmas

nagy üzleti helyiség,

mely belső lépcsőzettel összekötött és teherliffel is berendezett szuterén, földszinti és I. emeleti helyiségekből áll, a hozzátartozó és cca 120² betonozott szuterén raktárhelyiséggel együtt ez évi november hó 1-től kezdődőleg bérbeadandó. Érdeklődők forduljanak a háztulajdonos megbízottjához, Kun Ferenc dr. ügyvéd, Belváros, Lloydsor, Färber-palota. 1162

Keresünk

circa 150 m² száraz, világos

raktárhelyiséget

a Kossuth Lajos-utca környékén. Csak földszintes vagy szuterén helyiség jön figyelembe. Ajánlatok ármegjelöléssel Tungsram, Kossuth Lajos-utca vagy telefon 19-56. 276

Erzsébetvárosban

modern villa, tejgazdaság, gazdasági épületekkel saját vízvezetékkel

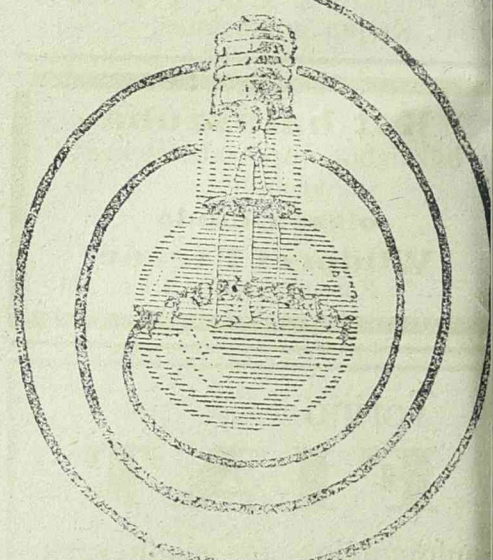
eladó.

Ugyanott olcsó háztelkek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. Cím Löbl könyvkereskedésben, Str. Alba Iulia. 1120

Eladók háztelket

részlet fizetés mellett. — A háztelkek Erzsébetváros Ujlaki-utca meghosszabbításában vannak. Érdeklődéseket kérek a tulajdonosnál:

Ternyáncsev Tivadar,
Józsefváros, Horváth Boldizsár-utca 3. 1122

védjegyre, mert az árammegtakarítás és hosszú élettartam folytán gyorsan megtérül az ára. Ovakodjék tehát az ismeretlen márkáktól! „Tungsram” védjegy garanciája a minőségnek. Tetszetős forma, kellemes fény, mely nem kápráztat. Új szabadalmak által védett világítófémszál.

Azonnal

ér el eredményt,
ha a Déli Hirlap
apróhirdetése
között hirdet

Felolós kiadó: VARNAY ELEMER dr.